

بررسی فراوانی ضایعات ناشی از اصابت گلوله و ترکش بر اساس اسناد پزشکی موجود در کمیسیون عالی پزشکی

حسنعلی محبی^۱ M.D، جلال نژاد سنگسری^۲ M.D، اصغر اخوان^۳ M.D،
یاشار محرم زاد^۴ M.D، حمیدرضا صفا بخش^۵ M.D

آدرس مکاتبه: *مرکز تحقیقات و گروه جراحی دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران
**کمیسیون عالی پزشکی سپاه، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران
***دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران
****مرکز تحقیقات تروما دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران

چکیده

مقدمه: زخم‌های نافذ ناشی از اصابت گلوله و ترکش‌های حاصل از انفجار مهمات نظامی از اصلی‌ترین عوامل آسیب رزمندگان اسلام در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران به حساب می‌آید. هدف از این مطالعه بررسی اطلاعات دموگرافیک مجروحین، شیوع انواع عوامل آسیب‌رسان و نواحی مختلف آناتومیک درگیر بود، تاب‌توان بر اساس آنها پیشنهاداتی در زمینه به حداقل رساندن مرگ و میر ناشی از تروماهای نافذ ارائه کرد.

مواد و روش کار: در طی این مطالعه توصیفی-مقطعی، اطلاعات دموگرافیک، سال و محل جغرافیایی مجروحیت، عامل آسیب‌رسان و محل آناتومیک آسیب‌های وارده به ۱۰۰۰ مجروح جنگی از طریق پرونده‌های کمیسیون عالی پزشکی استخراج گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از شاخص‌های آماری توصیفی همچون فراوانی، میانگین و از طریق نرم‌افزار آماری SPSS 13 انجام شد.

نتایج: میانگین سن مجروحین ۲۱/۹ سال بود، بیشتر موارد آسیب در سال ۱۳۶۱ (۲۰/۵٪) بود و ۵۲/۳٪ مجروحیت‌ها در جبهه جنوب رخ داده بود. اصابت ترکش (۵۸/۳٪) شایع‌ترین عامل آسیب‌رسان بوده است. از ۱۸۹۷ آسیب ایجاد شده در مصدومین، شایع‌ترین نواحی آناتومیک آسیب دیده به ترتیب شامل اندام تحتانی و لگن استخوانی (۳۰/۵٪)، اندام فوقانی (۲۴٪)، سر و گردن (۱۹٪)، شکم و محتویات لگن (۱۰/۵٪)، قفسه سینه و مغز هر کدام ۶/۴٪ و ستون فقرات و نخاع (۳/۲٪) بود.

بحث: با توجه به اینکه اصابت ترکش شایع‌ترین عامل آسیب‌رسان بوده و اکثر موارد مجروحیت، به دلیل شرایط جغرافیایی خاص در جبهه‌های جنوبی رخ داده است، لزوم آموزش صحیح نیروهای نظامی در مورد استفاده از لباس‌های محافظت‌کننده، کلاه آهنی و استفاده مناسب از موانع طبیعی و مصنوعی از اهمیت بالایی برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: زخم نافذ، گلوله، ترکش، جنگ ایران-عراق

۲- متخصص جراحی عمومی، رئیس کمیسیون عالی پزشکی سپاه
۴- پزشک عمومی کمیسیون عالی پزشکی سپاه دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)

۱- دانشیار جراحی توراکیس، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج) (نویسنده مسئول)

۳- استادیار جراحی گوش و حلق و بینی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)

۵- پزشک عمومی، کمیسیون عالی پزشکی سپاه